

BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY TRI THỨC DÂN GIAN TRONG NGHỀ LÀM GIẤY CỦA NGƯỜI DAO ĐỎ Ở BẢN HUA CHĂNG VÀ TÂN HỢP (HUYỆN TÂN UYÊN, TỈNH LAI CHÂU)

Đoàn Thị Mỹ Hương*

Tóm tắt: Trong lĩnh vực di sản văn hóa phi vật thể, nghề thủ công truyền thống được ghi nhận từ những bí quyết, qui trình kỹ thuật, nguyên liệu tạo sản phẩm. Đáng kể hơn còn là tính thân thiện với môi trường trong sử dụng nguồn nguyên liệu sẵn có tại địa phương, là cách xử lý nguyên liệu và vận dụng một cách sáng tạo... tất cả được đúc kết thành những kiến thức dân gian - kiến thức thu nhận từ ứng xử của con người với môi trường. Ở nhiều nghề thủ công của các dân tộc miền núi phía Bắc, qua nghiên cứu cho thấy tri thức dân gian trong thực hành nghề đã được thể hiện khá rõ nét từ cách lựa chọn nguyên liệu, cho đến các qui trình kỹ thuật... tất cả đều là sự đúc kết kinh nghiệm lưu truyền nhiều thế hệ. Bài viết này sẽ nghiên cứu, tìm hiểu những vấn đề liên quan đến lịch sử nghề giấy, khái niệm tri thức dân gian, hay nghề làm giấy của người Dao Đỏ ở bản Hua Chăng và Tân Hợp (tỉnh Lai Châu). Từ đó, góp phần cho thấy sự cần thiết phải bảo tồn và phát huy giá trị của tri thức dân gian từ công đoạn sơ chế nguyên liệu, chọn công cụ thực hành, cho đến mối liên hệ giữa tri thức dân gian và phát triển bền vững ở nghề làm giấy của người Dao Đỏ vùng núi phía Bắc nước ta.

Từ khóa: Nghề thủ công truyền thống, tri thức dân gian, bản địa, nghề làm giấy, người Dao Đỏ, Hua Chăng, Tân Hợp, bảo tồn, phát huy giá trị, nguyên liệu, phát triển bền vững.

Đoàn Thị Mỹ Hương: Preserving and developing folk knowledge in the paper making trade of Red Dao people in Hua Chăng and Tân Hợp villages (Tân Uyen district, Lai Châu province)

In the field of intangible cultural heritage, traditional crafts are recognized from know-how, technical processes, and raw materials to create products. More remarkable is the environmental friendliness in the use of locally available raw materials, the way to handle raw materials .. all are summarized into folk knowledge - experiences obtained from human behavior with the environment. In many handicrafts of the northern mountainous ethnic groups, through research shows that folk knowledge in practice has been shown quite clearly from the selection of raw materials, to the technical processes ... both are a combination of experiences from generation to next generation.

This article will study issues related to the history of paper craft, folk knowledge concepts, or the paper making profession of the Red Dao people in Hua Chong and Tan Hop villages (Lai Chau province). Since then, it is necessary to preserve and promote the value of folk knowledge from the preliminary processing of raw materials, choosing tools for practice, to the relationship between folk knowledge and development sustainable in the paper making of the Red Dao in the Northern mountainous areas of our country.

Keywords: Traditional handicrafts; folklore, indigenous knowledge; paper making trade; Red Dao, Hua Chang, Tan Hop people; value preservation and promotion; raw materials; sustainable development.